

ROMAN DROZD

PAP SŁUPSK

OCENA AKCJI „WISŁA” PRZEZ WŁADZE POLSKIE W ŚWIETLE DOKUMENTÓW Z 1956 R.

W 1947 r. w wyniku akcji „Wisła” około 150 tysięcy Ukraińców zostało deportowanych ze swych rodzinnych stron i osiedlonych w rozproszeniu na ziemiach zachodnich i północnych Polski. Znaleźli się w całkowicie odmiennych warunkach od dotychczas im znanych. Ich życie legło w gruzach. Z polecenia władz zostali skazani na wynarodowienie.

Ówczesne władze starały się usprawiedliwić przed opinią publiczną przeprowadzenie akcji „Wisła”. Wykorzystano do tego działalność Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz zabicie gen. Karola Świerczewskiego, o co posądzono podziemie ukraińskie. Rozpętano szeroko zakrojoną propagandę antyukraińską, w której Ukraińców przedstawiano jak bandytów, zagrażających Polsce i Polakom. Za przykład niech posłuży informacja o śmierci K. Świerczewskiego, zamieszczona w „Życiu Warszawy”: „Padł z ręki faszystów ukraińskich. Znamy tę rękę. To ręką »SS Division Galizien«, I brygady Kamińskiego. Ta sama, która bestialsko wyrznęła 200 tys. Polaków na Wołyniu. Ta sama, która mordowała kobiety i dzieci powstańczej Warszawy. Ta sama, która siała pożogę i zniszczenie w bezbronnej już stolicy Polski. Ta sama, która w nocy budziła bezlitośnie wygnańców z Woli i Starówki, szukając dla swego bestialstwa ofiary”. Zaznaczmy, że w cytacie tym zawarto kilka nieprawdziwych informacji, chociażby dotyczących udziału formacji ukraińskich w mordowaniu ludności Warszawy, liczby ofiar na Wołyniu i ukraińskiego charakteru wojsk Kamińskiego. Wzywano także do pomszczenia K. Świerczewskiego. W „Dzienniku Ludowym” apelowano: „Pozostają jeszcze niedobitki ukraińskich band faszystowskich. Tych należy tępić środkami najbardziej radykalnymi. Śmierć generała Świerczewskiego musi być co rychlej pomszczona”. W ramach tej pomsty zaplanowano nie tylko zlikwidować działalność UPA, ale także rozwiązać problem ukraiński w Polsce. I takie były faktyczne cele akcji „Wisła”. Oczywiście szeroką opinię publiczną poinformowano tylko o pierwszym doraźnym celu akcji – likwidacji UPA, utajniając jej cel drugi – asymilację Ukraińców w nowym miejscu przymusowego osiedlenia.

Wszystkich Ukraińców posądzono o wspieranie działalności podziemia zbrojnego, co miało usprawiedliwić zastosowanie wobec nich zasady zbiorowej odpowie-